

Oslo kommune
Kulturetaten
ashild.brekke@kul.oslo.kommune.no

Kopi til:
Oslo kommune, Bymiljøetaten

06.03.2020

Foreløpige innspill til «Forskrift om utlån og utleie av skoler og andre kommunale lokaler til frivillige organisasjoner i Oslo kommune»

Vi viser til høringsmøte avholdt 27. februar 2020 der vi ble bedt om å sende inn våre erfaringer med dagens «Forskrift om utlån og utleie av skoler og andre kommunale lokaler til frivillige organisasjoner i Oslo kommune». Følgende er et foreløpig innspill, og vi kommer til å levere skriftlig innspill ved den kommende offentlige høringen i tillegg.

Generelt

Vårt generelle inntrykk er at det er veldig varierende hvordan dagens forskrift, og praktiseringen av denne, fungerer. Noen steder fungerer det meget bra og det er enkelt å være lokalt idrettslag. Andre steder fungerer dette særdeles dårlig. Innspillene våre vil i hovedsak være konsentrert rundt det som ikke fungerer.

Idrettslagene har tradisjonelt hatt sin primære interesse i skolenes gymsaler, og dette innspillet er farget av dette. Skulle det derimot være andre typer lokaler som er egnet for idrettslagsvirksomhet, så er vi selvfølgelig interessert i å kunne ta disse i bruk.

Kommentarer til paragrafene

I den grad vi opplever at forskriften ikke overholdes er dette punktene som er de mest kritiske:

- Selv om forskriftens §7 sier at skolene er pliktig til å låne ut uten vederlag til barn og unge kjenner vi til at det betales leie – også for barn og unge. Problemet ser ut til å ha to opphav; (1) idrettslaget kjenner ikke sine «rettigheter» og tenker at skolen har rett til å ta leie, eller (2) idrettslaget er klar over at de ikke skal betale, men «våger ikke» å påpeke dette i redsel for å legge seg ut med skolen og dermed miste tiden de har.
- Vi opplever at det ikke alltid prioriteres etter intensjonene i forskriftens § 12. Forskriften forvaltes av mange ulike personer, det er lite koordinering mellom disse personene og forskriften legger til rette for stor grad av skjønn/egen tolkning. Etter vår mening gir dette i sum flere uheldige resultater.

- «Selvkost» er et uforutsigbart begrep og varierer veldig fra skole til skole (§ 8). Noen steder er ikke skolen opptatt av å kreve inn dette overhode, noen steder er regnestykket av fornuftig karakter, og noen steder opplever vi at det beregnes i overkant kreativt. Dette skaper ulike rammebetingelser for idrettslagene i byen.
- Søknadsfrister og tidspunktet for når idrettslagene får svar (§ 9) er en utfordring. Skulle idrettslaget være så uheldig å få avslag betyr det i praksis de har et meget stort problem hvis det ikke er søkt andre steder i tillegg. Avslaget kommer gjerne i august og da er alle andre alternativer allerede fordelt. I praksis står man uten tid det kommende året. Dette fører til at idrettslag søker mest mulig tid på flere skoler for å kanskje sikre seg noe. Når skolene ikke koordinerer seg imellom kan det skapes «urettferdige» fordelinger.
- I tillegg er forutsigbarhet et problem – paradoksalt er systemet både forutsigbart i for stor grad noen steder og for lite forutsigbart i andre tilfeller. I de tilfeller hvor for stor grad av forutsigbarhet er et problem så fordeler gjerne skolen tiden til det samme idrettslaget år etter år, uten å vurdere eventuelle endringer i aktivitetens omfang og/eller vurdere aktiviteten opp mot nye aktørers behov. I enkelte tilfeller favoriseres «det bestående» og gjør det veldig vanskelig å skape nye tilbud som ikke finnes.

I tilfellene med for lite forutsigbarhet kan en så triviell ting som bytte av ansatte på skolen ha stor betydning. Siden tolkningen av forskriften er overlatt til den enkelte skole, kan enkeltpersoners preferanser få stor betydning for fordeling fra et år til et annet.

Historier

Oslo Idrettskrets har lang erfaring med å fordele tid i kommunale idrettsanlegg og vet at det alltid vil finnes anekdotiske historier som «beviser» at systemet ikke fungerer. Historiene vi har valgt ut er til en viss grad av anekdotisk karakter, men er valgt ut for å illustrere det vi mener er strukturelle utfordringer ved dagens system.

Historie 1: En bokseklubb i indre by hadde disponert skolen gymsal «i mange år». Rett før skolestart et år kom det plutselig beskjed fra skolens nye ledelse om at gymsalen skulle disponeres på en annen måte fra nå av og at bokseklubben måtte finne seg et annet lokale. Pga. «årshjulet» i andre fordelingsprosesser og få alternative anlegg var klubben plutselig uten anlegg. Heldigvis ombestemte skolen seg og saken løste seg, men konsekvensene for klubben var av eksistensiell art.

Historie 2: De fleste basketklubber holder til i det som går under definisjonen «idrettshall». Likevel finnes det eksempler på basketklubber som kan gjennomføre sin aktivitet i det som per definisjon er «gymsal» og dermed styres av skolen lokalt. I et slikt tilfelle hadde den lokale klubben betalt 375 kr/timen til skolen for å kunne avvikle kamper i sitt lokalmiljø. Blant hallidrettene er det vanlig å spille kamper i helgene, og den nevnte klubben hadde lite valg når det gjelder valg av ukedag siden det er basketforbundet som setter opp kamper (motstanderen kan komme langveis fra). Plutselig gjøres det en ny vurdering fra skolens side knyttet til utregningen av «selvkost» og leien går brått opp til 700 kr/timen. En betydelig økonomisk belastning for klubben. I denne sammenhengen er det verdt å merke at makspris for bruk av «idrettshall» i helgene er 150 kr/timen – penger som ikke går til Oslo kommune, men til den klubben som har ansvaret for tilsynet i hallen.

Historie 3: For idrettshallene jobber vi mye med å finne fordelingsmekanismer som gjør at barn og unge prioriteres i den tidligste tiden på kvelden. Voksne mennesker må regne med å få treningstid et sted mellom kl. 20.00/21.00 og stengetid kl. 22.30 på ukedager. Samtidig dukker det av og til opp eksempler på «kompisgjenger» bestående av voksne som disponerer gymsal midt i kjernetiden (mellom 18.00 og 20.00) bare fordi de «kjenner noen».

Historie 4: Fordeling mellom idretter er også en utfordring. Pga kapasitetsutfordringer legger vi klare begrensninger for hvilke idretter som gis tilgang til idrettshallene. Dette ligger i sakens natur; i fordeling av knappe goder vil det alltid være noen på «innsiden» og noen på «utsiden» av skillene som reglene skaper. Vi ser en uheldig praksis i dag der enkelte idretter og enkelte idrettslag får «i pose og sekk» ved at de både får tid i «idrettshallssystemet» i tillegg til at de får tid i «gymsalsystemet». Dette er typisk store idrettslag som driver innen de store, tradisjonelle idrettene. De får gjerne disponere all tid, eller det meste av tiden, i skolens gymsal fordi det er praktisk for skolen (enklere å administrere én part enn å ha mange ulike «leieforhold» å styre). Samtidig står mindre klubber fra mindre idretter uten kommunalt tilbud og må leie lokaler. Dette øker kostnaden for deltagelse i de sistnevnte idrettene og minsker bredden i idrettstilbudet.

Historie 5: Siden naboskoler sjeldent koordinerer sitt utlån, kan totalen av skolenes fordeling bli urimelig for de lokale idrettslagene. Hypotetisk eksempel: Klubb#1 og Klubb#2 er like store med like mye aktivitet. På Skole#A ønsker de å fordele rettferdig og Klubb#1 og Klubb#2 får like mye tid. På Skole#B får Klubb#1 all tiden – kanskje av praktiske årsaker. Dermed ender Klubb#1 opp med tre ganger så mye tid som Klubb#2 selv om de burde hatt like mye tid.

Historie 6: En klubb henvendte seg til den lokale skolen og lurte på hvorfor gymsalen står ledig et par kvelder i uka. Fikk som svar at skolen ikke hadde råd til å engasjere tilsynsvakt mer enn et par dager i uka.

Historie 7: I nybygget barneskole er det bygget en veldig fin dansesal. Salen ligger også innenfor samme «sone» som idrettshallen på skolen, noe som gjør at de som har tilsynet i idrettshallen også kunne hatt mulighet til å passe på aktiviteten i dansesalen – i praksis ingen ekstra kostnad for noen. I dansesalen er det derimot lite aktivitet på kveldstid og på døra henger det en lapp hvor det står «kun for skolens personale». Rommet er fylt med treningsutstyr av typen ingen barneskoleelever skal eller bør bruke av sikkerhetsmessige årsaker.

Innspill

Oslo Idrettskrets har erfart at frivillighetens bruk av gymsaler oppleves som en belastning for skolens drift, særlig økonomisk. I vurdering av forskriften bør det gjøres vurderinger av «driftsfølgevirksomheter» for alle berørte kommunale aktører. Incentivene knyttet til forskriften må være med på å bidra til målet; at det blir enklere å være frivillig organisasjon i de kommunale lokalene og sikre en rettferdig fordeling av tilgjengelig tid.

Kriteriene for prioritering av aktiviteter bør bli tydeligere enn i dag. Dette er tema vi jobber mye med i forbindelse med fordeling av idrettsanlegg, og vi mener lignende prinsipper bør kunne gjelde i andre kommunale lokaler. Et eksempel er at Oslo Idrettskrets har høyt på agendaen at rimelige idrettstilbud skal favoriseres og prioriteres. Et annet eksempel er at kommersielle aktører ikke skal få tildelt tid. Eksempel på generelle føringer finner vi i retningslinjer for fordeling av kommunale idrettshaller:

1.3 Generelle føringer

- a) *Idrettslag med en klar frivillighetsbasert profil skal prioriteres.*
- b) *Treningstiden før kl. 20.00 på hverdager skal være forbehold barn- og ungdom. Som hovedregel skal minimum 90 % av utøverne i en treningsgruppe være under 25 år.*
- c) *Fordelingen skal sikre barn og unge kortest mulig reisevei.*
- d) *Fordelingen skal sikre likestilling mellom kjønnene*

Det er også ønskelig med et mer rettferdig og helhetlig system for den tiden idretten disponerer i gymsalene. Det bør bli en større koordinering mellom fordelingen i idrettshallene og fordelingen i gymsalene. Vi tror dette vil være med på å skape en større bredde i idrettstilbudet, og dermed aktivisere flere.

Et rent praktisk problem er at det ikke finnes en sentralisert oversikt over tilgjengelige lokaler. Dette bør på plass i fremtiden, og vi ser at forsøksprosjektet med bookingsystem virker lovende. Likevel ser vi at forvaltningspraksisen knyttet til bookingsystemet passer dårlig overens med idrettens fordelingsystem. Bookingsystemet alene vil ikke eliminere problemet med dårlig koordinering mellom idrettshaller og gymsaler.

Oslo Idrettskrets mener også at det bør åpnes for å bruke skoler til overnatting i forbindelse med arrangement og samlinger. Vi vet at enkelte idretter bevisst har lagt og legger breddearrangementer utenfor Oslo fordi det oppleves som vanskelig å finne rimelig overnatting her. Overnatting på skole er et tiltak som vil være med på å kunne redusere kostnaden i hverdagsidretten, da alternativet ofte er overnatting på hotell. Et annet viktig moment er at mindre idretter og idrettslag også i større grad vil få mulighet til å gjennomføre sine arrangementer i byen.

Med vennlig hilsen

Magne Brekke
Generalsekretær

Kjetil Moberget
Anleggsrådgiver